

**ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МОЛОДІ  
В КРАЇНАХ ДАЛЕКОГО ЗАРУБІЖЖЯ:  
НІМЕЧЧИНА, США, ЯПОНІЯ, ВЕЛИКА БРИТАНІЯ**

*У статті розкрито особливості професійної підготовки учнівської молоді у країнах далекого зарубіжжя (Німеччина, США, Японія, Велика Британія), визначено її спільні та відмінні риси. Здійснено аналіз професійної підготовки молоді за основними показниками та відображено вплив профорієнтаційної роботи на рівень якості життя в кожній з вищезазначених країн.*

**Ключові слова:** професійна орієнтація, профорієнтаційна робота, ринок праці, професійне самовизначення, вибір професії.

Інтеграція та глобалізація ринку праці, розбудова конкурентоспроможної держави на сучасному етапі вимагає оновлення освітньої системи і модернізації діяльності методів професійної спрямованості. На думку О. Джури, професійна спрямованість є багатовимірною цілісною системою науково-практичної діяльності суспільних інституцій, які відповідають за підготовку молоді до обрання професії та вирішують комплекс соціально-економічних, психолого-педагогічних й медико-фізіологічних завдань [6]. Саме тому профорієнтаційна робота у багатьох країнах набуває державного значення, є узгодженою і чітко врегульованою.

Нами розглянуто та проаналізовано особливості профорієнтаційної роботи в країнах далекого зарубіжжя, які мають показову систему освіти, підпорядковану сучасним професійним вимогам. Рівень безробіття у вищезазначених державах пов'язаний з якістю проведення профорієнтаційної роботи, оскільки при правильній організації професійної орієнтації кількість незайнятих громадян зводиться до мінімуму. Згідно з даними Міністерств праці, рівень безробіття у країнах, що досліджуються у статті, становить: у Німеччині – 6,8%; у США – 7,9; в Японії – 4,6%; у Великій Британії – 7,8%.

Проблема розвитку системи середньої освіти і професійної орієнтації учнівської молоді у країнах далекого зарубіжжя перебуває в центрі уваги сучасних дослідників, зокрема розглядаються такі її аспекти:

1) інновації в освіті Німеччини, Великої Британії та США в контексті розвитку європейської інтеграції (Н. Абашкіна, Б. Вульфсон, В. Лунячек, О. Матвієнко) [1; 4; 10; 11];

2) особливості вищої освіти в Японії та США (Л. Адамська, М. Радіонов, Ю. Романовська) [2; 13; 15];

3) засади шкільної освіти у Німеччині та Японії (А. Джуринський, О. Матвієнко) [7; 11];

4) професійна орієнтація учнів в Англії та США (Н. Балацька, С. Гриншпун, Н. Жемера, Н. Костенко, А. Нікулін, С. Різниченко, Р. Сойчук) [3; 4; 8; 9; 12; 14; 16].

**Метою статті** є дослідження основних тенденцій розвитку професійної підготовки молоді у країнах далекого зарубіжжя (Німеччина, США, Японія, Велика Британія). Розглянемо детальніше підходи до профорієнтаційної роботи у цих країнах.

**Німеччина.** Німецький трудовий ринок завжди відрізнявся високим рівнем міграції, яка у післявоєнний період усіяло заохочувалась, адже таким способом держава вирішувала проблему дефіциту кадрів. Згодом це явище породило хвилю безробіття, тому що наступне покоління мігрантів здобувало освіту і намагалось влаштуватись на більш престижні місця, що викликало конкуренцію на ринку праці.

Для подолання цієї проблеми у Німеччині проводиться активна профорієнтаційна робота на базі навчальних закладів. У початковій школі діти здобувають базові знання з основних предметів. Після закінчення цього етапу учнів розподіляють за школами різних типів залежно від їх здібностей.

У середній школі профорієнтаційна робота з учнями здійснюється шляхом проведення опитувань, тестів, консультацій. Особливість організації професійної орієнтації у Німеччині полягає в тому, що кожен учень заповнює Робочий зошит, у якому надається загальна інформація про родину, особисті інтереси, схильності, професійні наміри, попередній вибір професії. Робочий зошит разом з додатковою інформацією про успішність і підсумки тестування є основою для профконсультаційної роботи.

У результаті існує декілька варіантів продовження навчання, найбільшою популярністю серед яких користуються центри професійної освіти. Вони готують кваліфікованих кадрів для підприємств індустрії, сервісу й аграрного сектора. Процес навчання триває три роки: перший рік учень ознайомлюється з теоретичною і практичною підготовкою для професійної діяльності, за якою здійснюється навчання в закладі освіти; другий і третій рік учень перебуває у навчальному центрі, у якому розпочинається спеціалізоване навчання.

На сучасному етапі в Німеччині існує два підходи до професійної підготовки молоді. Перший полягає в тому, що для роботи у компанії здобувач зобов'язаний спочатку виконувати функції помічника, опановуючи обрану професію. Цей підхід є вигідним для держави, оскільки відпадає необхідність витратити кошти на виробниче навчання працездатної молоді, і сприяє рівномірному розподілу робочої сили, розвитку невеликих населених пунктів через зменшення міграції людей в мегаполіси. Проте існують і недоліки вищезазначеного підходу, основним з яких є вузька спеціалізація, що створює перешкоди для професійної й територіальної мобільності робочої сили.

Другим підходом для первинної професіоналізації учнівської молоді є модель "трудоного року", яка полягає в тому, що після одержання загальної середньої освіти випускник має можливість подати заявку в земельні органи соціального забезпечення або благодійні організації про своє бажання відпрацювати рік у рамках соціальних проектів. Пройшовши конкурсний відбір, молода людина протягом року виконує відповідну діяльність за символічну плату. Передбачається, що вона в ході "трудоного року" має визначитися з майбутньою спеціальністю, одночасно здобувши навички трудової діяльності.

Такі підходи наближення системи освіти до потреб ринку праці допомагають зменшити кількість помилок при виборі тієї чи іншої професії, оскільки сприяють повному розумінню майбутньої спеціальності. Крім того, можливість ознайомитися з великою кількістю професій і спеціальностей створює сприятливі умови для наступного перенавчання.

Таким чином, система освіти і професійна орієнтація молоді у Німеччині характеризується двома підходами. Перший надає можливість оволодіти профе-

сією під керівництвом досвідченого працівника, а другий – поєднує профорієнтацію з виконанням соціальних проектів, забезпечуючи молоді навички трудової діяльності. Для підготовки кваліфікованих кадрів у Німеччині діють центри професійної освіти, які протягом трьох років надають учням теоретичну і практичну підготовку за майбутньою спеціальністю.

**США.** Сполучені Штати Америки прийнято вважати країною, в якій розпочалася профорієнтаційна робота, бо вже наприкінці XIX ст. перші консультанти Дейтройтської середньої школи допомагали учням обрати майбутню професію, а на початку XX ст. американським психологом Г. Мюнстербергом були складені і вперше застосовані тести для оцінювання професійних здібностей учнівської молоді. У цей же час з'явився новий розділ у прикладній психології – психологія професій.

На сучасному етапі невід'ємною складовою освітньої системи у США є курс Career Development (Розвиток Кар'єри). Він покликаний ознайомити з професіями дітей у віці від 5 до 14 років. Учні з початкових класів налаштовують на те, що потрібно витримувати жорстку конкуренцію на ринку вакансій і для їх професійної обізнаності у кожній школі щомісяця проходить день відкритих дверей для зустрічі з потенційними роботодавцями.

Після закінчення середньої школи учні продовжують навчання у старшій школі, яка за віком відповідає 15–18 рокам. Саме в цьому віці школярам надається можливість самостійно обирати додаткові заняття, враховуючи свої вміння і вподобання. Такий попередній вибір підліткам допомагають зробити системи тестування, яких у США велика кількість. В основному додаткові заняття проводяться з іноземних мов, образотворчого чи ігрового мистецтва, комп'ютерної техніки, видавничої справи та уроків праці. Види занять розрізняються за двома напрямками: міжособистісні стосунки та діяльність, не пов'язана з “людським фактором”, завдяки чому у майбутніх фахівців є реальна можливість перевірити свої вміння та навички на практиці. У випадку, коли обрана спеціальність не сподобалась учневі, пропонують іншу, доки схильності школяра та його уявлення про професію не будуть збігатися з вимогами обраного фаху. Такий принцип, на думку фахівців США, і є гарантією успішної профорієнтаційної роботи.

Ще однією особливістю американської освітньої програми є те, що під час вступу до вищого навчального закладу абітурієнту можна не визначатися з факультетом, оскільки студент може обрати спеціалізацію наприкінці першого або навіть другого курсу.

Профорієнтація не втрачає своєї важливості і при працевлаштуванні. Економісти США ще у 80-ті рр. зазначали: якщо при наймі співробітників професійний відбір не проводився, то плінність кадрів лише за рік сягала 50% від якісного показника набраного штату. Необхідно зазначити, що американці залишали робочі місця через те, що розуміли свою непридатність до виконання службових обов'язків. Разом з тим профорієнтація, на яку витрачалось лише кілька відсотків від вартості перепідготовки робітника, дозволила вдвічі зменшити кількість звільнених через цю причину [17].

Разом з тим американська система освіти відома своєю вузькою спрямованістю спеціалізації. Через це американські робітники можуть вільно переходити з компанії у компанію, але посісти іншу посаду у той самій установі для них набагато складніше. Дослідники В. Лунячек, С. Різниченко також відзначають, що вузька спеціалізація гальмує процес створення нових товарів, адже для цього потрібно бу-

ти обізнаним і з досягненнями у суміжних галузях. Разом з тим американські принципи найму персоналу практично не надають перспектив тим, хто не має поглиблених знань у певній сфері, але готовий вчитися та опанувати нове [10; 14; 17].

Отже, характерною рисою американської освіти є самостійність прийняття рішень підлітком, у тому числі й при виборі професії. Цьому сприяють: курс Розвитку Кар'єри, що знайомить учнів з професіями; різноманітні системи тестування; додаткові заняття з основ наук. Особливу роль у професійній орієнтації молоді відіграє активна співпраця освітянської галузі з ринком праці.

**Японія.** Світовий досвід показує, що найкраще підготовлена та освічена робоча сила знаходиться в Японії. Такий успіх пов'язаний із суттєвими особливостями профорієнтації, у якій на першому місці перебувають національні цінності, установлені традиції та неформальні правила поведінки.

Майже всі робочі принципи минулого не є актуальними для сучасної Японії, проте величина заробітної плати до цього часу не є визначальним критерієм при виборі місця роботи. Прагнення принести якомога більше користі, працювати максимально ефективно і сьогодні залишається традиційною національною рисою. Це визначає особливість системи професійної орієнтації в Японії.

Початкова школа в Японії не визначається особливою системою профорієнтації. Вона покликана надати дитині загальну освіту, розумовий і фізичний розвиток згідно з віком.

У подальшому, навчальні заклади, починаючи з загальноосвітніх і закінчуючи вищими, в особі шкільних вчителів і викладачів в університетах відчувують підвищену відповідальність за учнів і переймаються їхнім майбутнім більше, ніж це зробила б будь-яка система державної профорієнтації.

Головною особливістю системи профорієнтаційної роботи в Японії є методика професора Фукуяма, яка вже не одне десятиріччя поспіль застосовується в японських школах. Названий на його честь "F-тест" (або "анкета Фукуяма") передбачає глибокий самоаналіз та збір інформації про професії, з яких учень планує обрати власну. Але головна новація японського ректора – запровадження практичних проб, якими кожен учень повинен випробувати свій теоретичний висновок. Причому умови роботи мають не відрізнятися від реальних (японські школи можуть собі це дозволити), а всі завдання виконуються самостійно. Щороку учні 7–9-х класів обирають роботи з 16 фіксованих галузей праці. Вони досить реально відображають ринок праці в Японії та передбачають його взаємодію з людиною, природою, технікою, знаковими системами чи художніми образами. Таким чином, за три роки школярі можуть отримати до 48 таких професійних випробувань. Їх результати, а також результати позашкільної діяльності за фахом обов'язково фіксуються у F-тесті. Дані про кожного школяра заносяться до комп'ютера, обробляються та систематизуються. Згодом вчителі можуть запропонувати окремим школярам чи цілому класу додатково попрацювати чи скористатися іншими професійними програмами [18].

Серед студентів університету, починаючи з 2–3-го курсу, кадровики також проводять профорієнтаційну роботу, підшуковуючи працівників для своїх компаній. Потенційні працівники проходять тестування, медичне обстеження і приймаються на роботу під час студентських канікул. Вони запрошуються на лекції керівників та фахівців компанії, ознайомлюються з новітніми виробництвами та прогнозами на майбутнє, набувають практичних навичок. Після цього молоді спеціалісти прохо-

дять обов'язковий курс адаптації, який триває не довше ніж два місяці. Упродовж роботи новачка “занурюють” у справи установи, її завдання та місії. Набути корпоративного духу робітникам допомагають різноманітні збори та конференції, девіз і гімн, що зазвичай має кожна компанія. Більше того, до 35 років за кожним молодим спеціалістом закріплений куратор – керівник середньої ланки, який є випускником того самого університету. Такий наставник буває у свого підопічного вдома, знайомиться з його сім'єю, друзями та знайомими, вивчає його інтереси та захоплення. Відповідальність за робочу діяльність новачка покладається на куратора.

Основною трудовою концепцією Японії є “гнучкість робітника”. Вона передбачає універсальність спеціаліста і роботу фахівця на різних посадах, причому на кожній не більше ніж три роки. Для цього людина має здобути освіту щонайменше з двох спеціальностей і постійно підвищувати свою кваліфікацію протягом життя. Неперервна освіта є невід'ємною складовою трудового процесу японського працівника.

Звідси можна зробити висновок, що освітянська система в Японії побудована на національних цінностях, таких як відданість справі, відповідальність за майбутнє, цінність життєвого досвіду. Головним етапом профорієнтаційної роботи в Японії є проходження F-тесту учнями, який побудований насамперед на практичних заняттях із більшості галузей праці. На думку науковців, такі концепції професійної освіти і зробили Японію країною економічного дива.

**Велика Британія.** В основу організації британського професійної освіти був покладений “Закон про виробниче навчання (Industrial Training Act)”, прийнятий у середині ХХ ст. Він став початковим етапом безпосередньої участі держави у питаннях професійної підготовки, сприяв розвитку коледжів подальшої освіти (Further education) [19].

Необхідно зазначити, що прийнятий наприкінці ХХ століття “Закон про зайнятість” надав офіційного статусу “Комісії з професійної підготовки”, яка стала національним органом управління професійною освітою і підготовкою кадрів. Основним завданням Комісії є розробка заходів (на національному і місцевому рівнях) щодо поліпшення британської системи професійної освіти з метою підвищення відповідності підготовки кадрів умовам зайнятості на ринку праці [19].

На сучасному етапі розвитку Велика Британія має одну з найкращих в світі систем професійної орієнтації, яка втілюється в життя як на державному, так і на міському рівні.

Під час навчання у початковій школі учні вивчають предмети згідно з програмою. Після закінчення цього етапу школяреві необхідно визначитись з подальшим напрямом навчання. З цією метою у розклад включають спеціальні заняття, спрямовані на визначення навчальних досягнень учня, його інтересів, здібностей, захоплень, планів на майбутнє. Викладачі вивчають інформацію про переважні схильності школяра і в результаті цієї роботи учень приймає рішення про вибір напрямку навчання.

Робота з професійної орієнтації учнівської молоді розпочинається із середніх навчальних закладів. Особливість фахового спрямування школярів в Англії полягає у практичних заняттях з більшості видів діяльності, які є основою різних професій. Тому учні можуть самостійно обрати майбутню спеціальність, базуючись на власних уподобаннях. Велику роль при виборі професій відіграє імітаційне моделювання (ділові ігри, виробниче моделювання) та спостереження за робочими процесами (відвідування підприємств, спілкування з представниками

різних професій, спостереження за роботою). Таким чином, профорієнтація постійно присутня у житті школярів. Інколи в школах створюються міні-підприємства, у яких учні самостійно виробляють товари або надають послуги, навчаються основам управління установою, маркетингу і менеджменту. Такі проекти дають змогу молодим людям оцінити свої можливості при прийомі на роботу, навчитися відповідальності і підприємницьким навичкам у бізнесі.

У Великій Британії існує особливий тип професійних навчальних закладів – коледжі подальшої освіти (Further Education). Вони славляться у всьому світі якістю освіти, є досить престижними і допомагають опанувати професійні навички студентам з багатьох країн.

Коледжі подальшої освіти розрізняються за профілем і тривалістю навчання, за рівнем підготовки, за формою власності (приватні або державні), за умовами і якістю навчання тощо. Серед них є технічні, будівельні, сільськогосподарські, торговельні та інші. Деякі з них є вузькопрофільними, тобто такими, що спеціалізуються на одному або декількох напрямках діяльності. Інші, з урахуванням потреб місцевої економіки, здійснюють підготовку за широким колом спеціальностей і професій. Переважна більшість коледжів реалізують освітні програми за п'яти-шести напрямами професійної підготовки [19].

Слід підкреслити, що профорієнтаційна робота коледжів спрямовується за результатами аналізу ринку праці, що надається місцевими службами зайнятості, а також консультацій з роботодавцями і службами профорієнтації.

Особливістю професійної підготовки в коледжах подальшої освіти є те, що в більшості випадків одні й ті самі заклади реалізують як загальноосвітні, так і професійні програми на поглибленому (просунутому) або звичайному (базовому) рівні, з відривом або без відриву від виробництва. Заняття без відриву від виробництва поєднуються з виробничим учнівством. Така організація роботи коледжів дає змогу студентам у разі потреби перейти з однієї форми навчання на іншу в стінах одного навчального закладу та одержати спеціальності різного рівня [19].

Британські коледжі подальшої освіти відіграють провідну роль у підготовці професійних робітників. Вони забезпечують зайнятість великої кількості людей, залучають до навчання різні верстви населення (безробітних, інвалідів, засуджених, іммігрантів та інші), надають можливість одержати додаткові спеціальності, підвищити кваліфікацію, обираючи при цьому терміни та темпи навчання. Для більшості студентів-випускників коледжу важливішими є набуті навички та знання, ніж документ про освіту.

Як бачимо, у британських загальноосвітніх навчальних закладах фахове спрямування молоді базується на практичних заняттях з різних видів діяльності. Завдяки цьому учні обирають майбутню професію з урахуванням власного досвіду. Велике значення у Британії мають професійні навчальні заклади, такі як коледжі подальшої освіти. Вони являють собою дієвий механізм отримання професії, тим самим забезпечуючи стабільність на ринку праці у країні.

**Висновки.** Підходи до організації та проведення професійної підготовки молоді у країнах далекого зарубіжжя різняться між собою. Їх аналіз дає змогу простежити за професійною орієнтацією за кордоном, творчо впроваджувати профорієнтаційні ідеї у своїй країні з урахуванням національних особливостей.

У таблиці нами подано особливості профорієнтаційної підготовки учнівської молоді у Німеччині, США, Японії та Великій Британії і визначено такі її основні показники: населення, рівень безробіття, вища освіта (безкоштовна/на

платній основі), організація професійної орієнтації, наявність спеціалізованих центрів професійної орієнтації, кількість отриманих професій.

Таблиця

**Особливості професійної підготовки учнівської молоді**

	Німеччина	США	Японія	Велика Британія
Населення країни (млн осіб)	≈ 83	≈ 309	≈ 128	≈ 60
Рівень безробіття	6,8%	7,9%	4,6%	7,8%
Вища освіта (безкоштовна/на платній основі)	Безкоштовна	Платна	Платна	Платна
Організація професійної орієнтації	Старші класи у школі – 2-й курс	1-й клас – 1–2-й курс	Початкові класи – старші класи	З 1-го класу, неперервна протягом життя
Наявність спеціалізованих центрів професійної орієнтації	Робітники біржі праці, навчальні заклади	Школи, ВНЗ, корпорації, біржі праці, психологи, консультанти тощо	Вчитель – головний наставник і куратор, F-тест, практичні тести	Департаменти, комісії і спеціальні заклади професійної орієнтації
Кількість отриманих професій	Вільний підхід, стажування	Одна професія	Мінімум дві професії, неперервна освіта	Вільний підхід, головне – одержання професії
Результат	Зниження рівня безробіття, отримання престижних робочих місць переважно громадянами країни	Вузька направленість спеціалізації, створення умов для самостійного і свідомого вибору професії	Високий рівень життя, відданість професії і створення “країни економічного дива”	Стабільність на ринку праці, підтримка професійного розвитку людини з боку держави

Як бачимо, рівень безробіття у розглянутих країнах перебуває в межах 4,6–7,9%, що є одними з найнижчих показників у світі. Професійна орієнтація молоді у більшості розглянутих країн проводиться протягом навчання у загальноосвітньому закладі, а у Великій Британії вона є неперервною протягом життя. У закладах вищої освіти США, більшість з яких платна, найчастіше здобувають одну професію, тоді як у Німеччині і Великій Британії кількість професій є необмеженою і обирається на власний розсуд. Японська молодь орієнтована мінімум на дві професії і прагне навчатись постійно упродовж життя. Якісна освіта, низький рівень безробіття і високий рівень життя населення є показниками злагодженої і дієвої профорієнтаційної роботи на світовому рівні.

**Список використаної літератури**

1. Абашкіна Н. Інновації в освіті Німеччини у контексті розвитку європейської інтеграції / Н. Абашкіна // Неперервна професійна освіта. – 2003. – Вип. 3–4. – С. 242–248.
2. Адамская Л. Система высшего образования в США / Л. Адамская // Академическое обозрение. – 1995. – № 1/2. – С. 65–71.
3. Балацька Н. Професійна орієнтація учнів у сучасних середніх школах Англії : дис. ... канд. пед. наук / Н.І. Балацька. – К., 2004. – 230 с.
4. Вульфсон Б. Управление образованием на Западе: тенденции и децентрализации / Б.Л. Вульфсон // Педагогика. – 1997. – № 2 – С. 110–117.
5. Гриншпун С. Организация профориентации в Великобритании / С.С. Гриншпун. – М. : Педагогика. – 2005. – № 7. – С. 100–105.

6. Джура О. Освіта в системі факторів професійного самовизначення особистості : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філос. наук : спец. 09.00.03 “Соціальна філософія та філософія історії” / О.Д. Джура. – К., 2004. – 17 с.
7. Джуринський А. Японське чудо: міфи та реальність. Шкільна освіта і виховання в Японії / А.Н. Джуринський. – М. : Гардарики, 1998. – 64 с.
8. Жемера Н. Сутність та особливості процесу професійного самовизначення учнів старших класів / Н. Жемера // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2002. – № 4. – С. 26–30.
9. Костенко Н. Профільна орієнтація у контексті базової професійної підготовки школярів Великої Британії / Н. Костенко // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. – Вінниця, 2009. – С. 255–258.
10. Лунячек В. Деякі практичні питання управління освітою в США / В.Е. Лунячек // Нова педагогічна думка. – 2008. – № 1. – С. 16–20.
11. Матвієнко О. Розвиток систем середньої освіти в країнах Європейського Союзу: порівняльний аналіз : монографія / О.В. Матвієнко. – К. : Ленвіт, 2005. – 381 с.
12. Никулин. А.Ю. Профессиональное самоопределение старшеклассников: реферат] / А.Ю. Никулин. – Братск, 2001. – 32 с. – С. 12
13. Радіонов М. Про вищу школу Японії / М. Радіонов // Вісник вищої школи. – 1973. – № 2. – С. 86–97.
14. Різниченко С. Розвиток системи підготовки науково-педагогічних кадрів у США / С.Т. Різниченко – К. : КНУ, 1999. – 160 с.
15. Романовська Ю. Особливості японської системи вищої освіти / Ю.Ю. Романовська // Нові технології навчання. – К., 2001. – Вип. 30. – С. 42–58.
16. Сойчук Р. Організація та ефективність профорієнтаційної роботи у Великобританії : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Р.Л. Сойчук ; Інститут педагогіки АПН України. – К., 2003. – С. 8.
17. Калитка О. Профорієнтація по-американськи [Електронний ресурс] / О. Калитка. – Режим доступу: <http://prof.osvita.org.ua/uk/experience/usa.html>.
18. Калитка О. Профорієнтація зі знаком Гамериканськи [Електронний ресурс] / О. Калитка. – Режим доступу: <http://prof.osvita.org.ua/uk/experience/japan.html>.
19. Островська К. Велика Британія: професійні навички тут важать більше, аніж дипломамериканськи [Електронний ресурс] / К. Островська. – Режим доступу: <http://prof.osvita.org.ua/uk/experience/greatbritain.html>.

Стаття надійшла до редакції 29.01.2013.

---

**Вискребенцева М.В. Профессиональная подготовка молодежи в странах дальнего зарубежья: Германия, США, Япония, Великобритания**

*В статье раскрыты особенности профессиональной подготовки учащейся молодежи в странах дальнего зарубежья (Германия, США, Япония, Великобритания), определены ее общие и отличительные черты. Осуществлен анализ профессиональной подготовки молодежи по основным показателям и отображено влияние профориентационной работы на уровень качества жизни в каждой из вышеупомянутых стран.*

**Ключевые слова:** профессиональная ориентация, профориентационная работа, рынок труда, профессиональное самоопределение, выбор профессии.

**Vyskrebentseva M.V. Vocational training of young people in foreign countries: Germany, USA, Japan, UK**

*The article reveals the features of pupils training in foreign countries (Germany, the USA, Japan, and Great Britain) as well as identifies its common and distinctive features. In addition, the analysis of vocational training for young people have been carried out and the main impact of vocational guidance on the quality of life in afore-mentioned countries have been determined.*

**Key words:** vocational guidance, vocational work, the labor market, professional identity, career choices.